

Wieder Gyula És Katonatársai

. Édesapám [Wieder Gyula] az első világháborúban. Az édesapám áll a kép jobb oldalán, ő a két csillagos, a három csillagos egy másik katona, úgy tudom, ő is zsidó volt. A kép az 1910-es években készülhetett, nem tudom, hol. Édesapám Máramarosszigeten született, 1892-ben. A szüleim az első világháború alatt ismerkedtek össze. Édesapám részt vett a háborúban, mint az Osztrák--Magyar Monarchia katonája. Ahogy megkezdődött a háború 1914-ben, már behívták, és négy évig volt a hadseregben, 1914-től 1918-ig. Később mesélt nekünk az akkori időkről. Sokat harcoltak a Po folyónál Olaszországban, ott nagy harcok voltak az osztrák--magyar hadsereg és az antant között. Aztán később az ezredüket ide, Munkácsra vezényelték. Akkor az volt a szokás, hogy a zsidó katonákat minden szombat kiengedték zsidó családokhoz, hogy a sábatot, a szombati ebédet ott töltsék. Egy ilyen ebéd alkalmával ismerkedett meg édesanyámmal. 1918-ban, mikor vége lett a háborúnak, az apámat leszerelték, elment Máramarosszigetre, de már januárban, 1919-ben eljött ide, Munkácsra, és elvette anyámat feleségül. Apu két évvel fiatalabb volt anyunál, de nagyon szép életet éltek, fel is neveltek öt gyereket, minden oké volt! Édesapám kereskedelmi utazó volt, prágai cégeknél dolgozott. Kárpátalja és Kelet-Szlovákia, még Kassán túl is, az ő részlege volt. Két cégnél volt, az egyik a Nathan Eisler, egy zsidó cég, a másik a Waldess cég. A Nathan Eisler déligyümölcsökkel foglalkozott, vagonszámra szállítottak Afrikából, Délkelet-Ázsiából rizst, mogyorót, úgy hívták ezeket németül, hogy kolonialwaren, gyarmatáru. A Waldess cég pedig apró fémdolgokat szállított, mint zsilettet, borotvát, hajcsatot stb. Apám ezt a két céget képviselte, és ezzel jól keresett, kellett is keresni, öt fiú volt a háznál. A bátyáim is mind tanultak, érettségiztek [Ő is, bátyjai is polgári iskolát végeztek. Ha volt is Csehszlovákiában, az úgyszintén elemi iskolát követő, négyéves polgári iskola végén valamilyen záróvizsga, az nem volt azonos a nyolcosztályos középiskolát követő érettségi vizsgával. -- A szerk.]. Az apám folyton utazgatott, de sokat dolgozott itt, a városban is. Mivel nagykereskedő volt, vagonszámra adta el az árukat. Közben sokat kellett utaznia Ungvárra vagy Beregszászra, ilyenkor reggel ment, este jött. De ha már Kassára vagy távolabbi részekre, Eperjesre kellett mennie, akkor persze hétfőn elutazott, és három-négy napig nem volt otthon. Emlékszem, 1931-ben vagy 1932-ben vagy talán még hamarabb, a házukban már volt telefon! Az egy nagy dolog volt akkor. Apámnak a telefon kellett a munkájához, mert így

minden várossal, nagykereskedőkkel kapcsolatot tudott teremteni, felvenni a megrendeléseket, és elküldeni Prágába.